

Nr 172.

Av herr Gustafson, Fritiof, *angående ändrade villkor för betesförbättringslån.*

Utan tvivel kan man säga att de största möjligheterna för förbilligande av den animaliska produktionen ligga i en utsträckt och intensifierad betesdrift. Denna åsikt är dock relativt ny, och då en omläggning av driften med ty åtföljande kapitalinvestering alltid går långsamt, delvis på grund av brist på kapital men delvis ock på grund av viss misstro mot myndigheter, ha statsmakterna, väl inseende det behjärtansvärda ändamålet, på flera sätt understött dessa strävanden. År 1918 beviljade riksdagen medel att under åren 1918—1920 på vissa villkor utgå som bidrag till förbättring av betesmarker. En livlig propaganda, delvis understödd av staten, har bedrivits av såväl svenska betes- och vallföreningen som hushållningssällskapen, och på flera sätt ha dessa institutioner spritt kännedom om de fördelar, som förbättrade betesmarker innebära.

Utdelningen av de 1918 anslagna penningmedlen upphörde emellertid i och med utgången av 1920, och därefter inträdde en viss stagnation i arbetet med betesförbättringar trots den fortsatta upplysningsverksamheten. Orsaken härtill är ju lätt att finna i den allmänna depression inom jordbruket, som åren fr. o. m. 1921 medfört. För att underlätta ett fortsatt arbete på nu berörda område beslöt 1925 års riksdag att från och med budgetåret 1925—1926 skulle från allmänna nyodlingsfonden efter vissa grunder jämväl utlämnas lån till *förbättring av betesmarker*. År 1926 beslöts samma sak beträffande norrländska nyodlingsfonden.

Egendomligt nog bestämdes dock att lånesummans storlek i fråga om lån till betesförbättringar endast fick uppgå till hälften av den beräknade kostnaden, trots det att gällande bestämmelser för nyodlingslån medgav lån intill $\frac{3}{4}$ av samma kostnad. Varpå denna olikhet i grunderna för lånesummans beräkning beror är svårt att förstå, då vid nyodling kostnaderna till allra största delen ligga uti det arbete, som erfordras för att bryta marken, vilket arbete i regel utföres av låntagaren själv, men vid betesförbättring de ojämförligt största kostnaderna äro kontanta utlägg för kalk, konstgödsel, frö, stängseltråd m. m. I jämförelse med nyodlingslånen skulle det därför kunna vara motiverat att hela den beräknade kostnaden för betesförbättringen finge utgå som lån. Dylika bestämmelser gälla för t. ex. lån ur statens täckdikningslånepfond.

Att ovan påpekade förhållande i den praktiska tillämpningen av låne-

förmedlingen menligt inverkat på verksamhetens omfattning har från flera håll vitsordats, och det förhållandet, att ej på långt när de av riksdagen som lån anvisade medlen behövt tagas i anspråk, tyder ock på att lånen i sin nuvarande form icke äro begärliga.

Det kan måhända invändas att man bör avvakta utvecklingen, då ju bestämmelserna för lån till betesförbättringar äro tämligen nya, men då det i alla fall under de gångna fem åren visat sig vara så tydliga och avsevärda olägenheter med de nuvarande bestämmelserna, synes det mig vara skäligt att en ändring kommer till stånd.

Vid en höjning av lånesummans storlek i förhållande till den beräknade kostnaden bör även ske en höjning av summans storlek per har. Det torde dock ej vara skäl att göra denna senare ökning proportionsvis lika stor som den förra. Med nuvarande bestämmelser, högst hälften av kostnaden men ej mera än 250 kronor per har, kan lån således erhållas till fullt belopp intill en beräknad kostnad av 500 kronor per har. Då detta belopp ligger i överkant av vad man kan anse ekonomiskt lämpligt, föreslår jag en begränsning av högsta lånebeloppet per har till 350 kronor.

På grund av vad sålunda här ovan anförts, hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förordning av den 21 augusti 1925 angående ändrade villkor för lån från allmänna nyodlingsfonden samt förordningen av den 11 juni 1926 om ändrade villkor för lån från norrländska nyodlingsfonden beträffande lån för betesförbättringar, att betesförbättringslån må kunna utgå till högst tre fjärdedelar av den beräknade kostnaden, dock icke till mera än 350 kronor för hektar av den för förbättring avsedda arealen.

Stockholm den 20 januari 1930.

Fritiof Gustafson.